

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 32
F: 01 478 90 13
E: gp.mko@gov.si
www.mko.gov.si

Številka: 007-300/2013/15

Ljubljana, dne 19. 7. 2013

EVA 2013-2330-0108

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

**ZADEVA: Zakon o dopolnitvah Zakona o vodah - predlog za obravnavo - SKRAJŠANI
POSTOPEK**

1. Predlog sklepa vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05-uradno prečiščeno besedilo, 109/08 in 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13 in 47/13-ZDU-1G) je Vlada Republike Slovenije naseji dnesprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (EVA 2013-2330-0108) ter ga pošlje v obravnavo in sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije po skrajšanem postopku.

Tanja Šarabon

Generalna sekretarka

Sklep prejmejo:

-Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije;

-Ministrstvo za kmetijstvo in okolje;

-Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo-

2.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Branko Ravnik, v.d. generalni direktor Direktorata za okolje;
- Dušan Pichler, vodja pravnosistemskega sektorja Direktorata za okolje;

2.b Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora:		
<ul style="list-style-type: none"> - mag. Dejan Židan, minister; - mag. Andreja Jerina, državna sekretarka za okolje; - Branko Ravnik, v.d.generalni direktor Direktorata za okolje; - Dušan Pichler, vodja pravnosistemskega sektorja Direktorata za okolje. 		
3. Gradivo se sme objaviti na svetovnem spletu:		DA
4.a Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem oziroma skrajšanem postopku v Državnem zboru RS z obrazložitvijo razlogov:		
<p>Zakon o dopolnitvah Zakona o vodah naj Državni zbor RS obravnava skrajšanem postopku. re za določitev ureditve kot posledice odprave nesorazmerij pri plačevanju rabe vode in novela ne predstavlja drugih bistvenih posegov v veljavno ureditev tega področja. Zaradi navedegega, tj. vsebinske enovitosti obravnavane materije, čimprejšnjih finančnih prilivov iz tega naslova v državni proračun in dejstva, da gre za manj obsežno in enovito dopolnitev veljavnega zakona o vodah, se predlaga sprejem zakona po skrajšanem postopku.</p>		
4.b Predlog za skrajšanje poslovnih rokov z obrazložitvijo razlogov:		
<p>Predlagatelj predlaga obravnavo gradiva na seji Odbora Vlade Republike Slovenije za gospodarstvo dne 23. 7. 2013 in Vladi Republike Slovenije na redni seji dne 25. 7. 2013.</p>		
5. Kratek povzetek gradiva		
<p>Zakon o dopolnitvah Zakona o vodah določa ureditev, ki bo omogočala podelitev koncesij brez javnega razpisa in zaključitev postopkov po določbi 199. člena Zakona o vodah. Poleg tega gre za uvedbo nove pravne norme, ki uvaja nadomestilo za rabo vode, zavezance, način izračuna in plačila tega nadomestila. Dodaja se tudi način izračuna za vodno pravico za proizvodnjo pijač za imetnike vodnih dovoljenj.</p>		
6. Presoja posledic		
a)	na javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	NE
e)	na socialno področje	NE
f)	na dokumenta razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, - na razvojne politike na ravni programov po 	NE

	strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR /samo, če izbere DA pod točko 6a/		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t+1	t+2	t+3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna	0	+ 398.000	+ 1700.000	+ 1700.000
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov	0	0	0	0
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna	0	0	0	0
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov	0	0	0	0
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javna finančna sredstva	0	0	0	0
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1	
PP 301710 Vodni sklad		0	+ 398.000	

SKUPAJ:	0	398.000

/OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V povezavi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje) se predvideva letno za 0,398 mio EUR povečanje prilivov v državni proračun na postavko 301710 Vodni sklad.

II. Finančne posledice, ki so načrtovane za državni proračun

- II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Proračunski uporabnik, ki financira projekte oz. ukrepe izgradnje vodne infrastrukture je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje.

- II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:

- II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic, nižjih od 40 000 EUR

8. Predstavitev sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja

DA

Datum objave: 24.6.2013

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin oziroma navedba, da jih gradivo ne zadeva.

Mnenja, predloge, pripombe so podali:

- Skupnost Občin Slovenije,
- Skupnost Slovenskih naravnih zdravilišč,
- Ocean Orchids,
- Gospodarska zbornica Slovenije,
- Turistično gostinska zbornica Slovenije.

Upoštevani so bili:

- v celoti
- **v pretežni meri**
- delno
- niso bili upoštevani

Bistvena odprta vprašanja:

- Ni bistvenih odprtih vprašanj.

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva, kar je razvidno iz predloga zakona.

9. Predstavitev medresorskega usklajevanja

/Gradivo je bilo poslano v medresorsko usklajevanje: 4. 7. 2013.		
<ul style="list-style-type: none"> -Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo; -Ministrstvu za finance; -Ministrstvu za infrastrukturo in prostor; -Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo; -Službi Vlade Republike Slovenije za zakonodajo. 		
/Datum pošiljanja: 4. 7. 2013		
/Gradivo je usklajeno:	v celoti / v pretežni meri / delno	
	Bistvena odprta vprašanja:	
	- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo nima pripomb.	
	- Ministrstvo za finance nima pripomb.	
	- Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je podalo pripombe k členom, ki niso odprti in niso predmet tega zakona. Proučeni bodo kasneje pri pripravi sprememb Zakona o vodah v decembru 2013.	
	-Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo je dalo pripombe v zvezi z odpravo administrativnih ovir, ki bodo predmet sprememb Zakona o vodah v decembru 2013.	
	V delu, ki se nanaša na predmetno novelo, to je v 199. a členu, ministrstvo pojasnjuje, da je ureditev, vezana na pobudo kot osnovo za ukrepanje inšpektorja, smisljna glede na to, da zakon ureja situacije, ko se voda že rabi in je vložitev pobude v določenem roku pogoj za izkaz ustrezne aktivnosti rabilcev vode, da ne pride do ukrepanja inšpektorja. Trimesečni rok, določen za vložitev pobude za izdajo koncesijskega akta, je z vidika zakonodajalca kot tudi stranke smiseln, saj je vnjem možno navedeno dokumentacijo pridobiti, obstaja pa še vedno možnost podaljšanja.	
	- Služba vlade Republike Slovenije za zakonodajo ima pridržek, vendar ne nasprotuje gradivu. Celovite uskladitve do posredovanja gradiva v vladni postopek ni bilo moč doseči zaradi izredno kratkih rokov, ki jih je postavilo Računske sodišče za pripravo tega predpisa v odzivnem poročilu. Ker gre za predpis, ki posega na področje finančnih obremenitev za gospodarske subjekte, je bilo potrebno večkratno usklajevanje z reprezentativnimi predstavniki teh subjektov.	
	Priložiti mnenja organov, s katerimi gradivo ni usklajeno /	
10. Gradivo je lektorirano		DA
11. Zahteva predlagatelja za		
a)	obravnavo neusklajenega gradiva	DA
b)	za nujnost obravnave	DA
c)	obravnavo gradiva brez sodelovanja javnosti	NE
12. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti		DA
13. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade		DA

14. Gradivo je pripravljeno na podlagi sklepa vlade št. ... z dne ...

Mag. DEJAN ŽIDAN
minister

Priloga:
- jedro gradiva

Na podlagi drugega odstavka 2. čena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05-uradno prečiščeno besedilo, 109/08 in 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13 in 47/13-ZDU-1G) je Vlada Republike Slovenije naseji dnesprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (EVA 2013-2330-0108) ter ga pošlje v obravnavo in sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije po skrajšanem postopku.

Tanja Šarabon

Generalna sekretarka

Številka,

Ljubljana,

Priloga:

-Predlog Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah

Sklep prejmejo:

-Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

-Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

-Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

OBRAZLOŽITEV

Zakon o vodah (Uradni list RS, št. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08 in 57/12; v nadaljevanju besedila: zakon o vodah) je bil sprejet v letu 2002 in je v zvezi z ureditvijo podelitve vodnih pravic v 123.členu določil, da se vodno dovoljenje ali koncesijo podeli proti plačilu ter da obveznost plačila za vodno pravico nastopi z dnem začetka izvajanja vodne pravice, njen imetnik pa ga mora plačati na način in v roku, ki ga določi organ, ki jo je podelil.

Za izvajanja navedenih in še drugih določb v povezavi z navedeno pravico je zakon o vodah s prehodno določbo 199. člena določil, da mora pravna ali fizična oseba, ki rabi vodno ali morsko javno dobro ali odvzema naplavine, pa je za takšno rabo predpisana pridobitev vodnega dovoljenja ali koncesije in teh aktov nima, v dveh letih od uveljavitve zakona vložiti vlogo za izdajo vodnega dovoljenja ali koncesije, skladno z določbami zakona o vodah ter tudi obvezno sestavino te vloge. V nadaljevanju je v 199. členu v tretjem odstavku določeno, da podeli vlada koncesijo brez javnega razpisa. V kolikor subjekt, ki rabi vodo skladno z določbo prvega odstavka 199. člena ne vloži vloge v predpisanem roku, inšpektor, pristojen za vode, prepove uporabo objekta in naprave, ki naj bi bila predmet koncesijskega razmerja ter odredi njeno odstranitev, razen če gre za objekt ali napravo, ki se jo uporablja za oskrbo s pitno vodo. Kasnejše novole zakona v to področje niso bistveno posegle, vsaj ne z vidika izvajanja navedene prehodne določbe. Na podlagi te določbe so posamezni uporabniki vode v navedenem dvehletnem obdobju lahko vložili vloge, teh je na ministrstvu trideset, poleg teh pravočasnih vlog pa so tudi vloge, vložene po navedenem datumu do uveljavitve tega zakona.

Namen predlaganih dopolnitev zakona o vodah (v nadaljevanju besedila: novela) je za vse zgoraj omenjene vloge podaljšanje roka ter vsem, ki so se prijavili, omogočiti pridobitev koncesije brez javnega razpisa. Vse druge variantne rešitve z javnim razpisom bi namreč vodile le k navideznim javnim razpisom in s postopkom večje konkurence ne bi imele nobene resne povezave, povzročile pa bi birokratske ovire.

Računsko sodišče je v svojem revizijskem poročilu št. 3260-1/2011 z dne 26.3.2013 prav tako zahtevalo od ministrstva pripravo pravne podlage za plačilo rabe vode za ves čas rabe vode tako za obstoječe koncesionarje, kot za tiste, ki jim vodna pravica še ni bila podeljena in vodo rabijo.

Bistveni cilji predlaganega zakona je ureditev, ki bo omogočala podelitev vodne pravice za navedene uporabnike vode po določbi 199. člena zakona o vodah. S tem namenom predlagani zakon uvaja pojmovno novo pravno normo in sicer nadomestilo za rabo vode. Novela določa tudi zavezance in način izračuna nadomestila. Novela prav tako ureja način plačevanja za vodno pravico v prehodnem obdobju za vse, ki imajo podeljeno vodno dovoljenje za rabo vode za proizvodnjo pijač.

Predlog novele ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU, ker gre za prehodno določbo, ki ureja izvedbo določbe veljavnega 199. člena zakona o vodah in s tem povezane potrebne ureditve. Pravna ureditev, ki bi bila predmet navedenega usklajevanja je povezana z 123. in 139. členom zakona o vodah, ki ostajata nespremenjena. Ker sedanji zakon o vodah v svojih prehodnih določbah ni mogel predvideti zamud pri podelitvi koncesij po 199. členu zakona o vodah brez javnega razpisa, popolnoma neizvedljiva norma 199. člena terja ureditev, ki je predmet navedene novele.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje predlaga, da Vlada Republike Slovenije določi besedilo Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah in ga pošlje v sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije.

Z izvedbo predlagane novele zakona o vodah se predvideva v prvem letu za 0,398 mio EUR priliva v državni proračun, nato pa za okoli 1,7 mio EUR povečanja letnih prilivov v državni proračun na postavko 301710 Vodni sklad.

PRILOGA JEDRO GRADIVA

PREDLOG

ZAKON O DOPOLNITVAH ZAKONA O VODAH

EVA :2013-2330-0108

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1 Ocena stanja

Zakon o vodah (Uradni list RS, št. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08 in 57/12; v nadaljnjem besedilu: zakon o vodah) je bil sprejet v letu 2002 in je bil po tem nekajkrat spremenjen. Tako je bil na podlagi Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – Odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 70/08 in 57/12; v nadaljnjem besedilu: ZVO) razveljavljen 94. člen zakona o vodah. Kasneje je bil zakon o vodah še dvakrat dopolnjen in spremenjen v letih 2008 in 2012.

Ocena stanja se v nadaljnjem nanaša predvsem na dva sklopa vprašanj in sicer na način podeljevanja vodnih pravic in zaračunavanje rabe vode, ki sta predmet obravnavane novele zakona o vodah.

Pred uveljavitvijo zakona o vodah leta 2002 je varstvo voda pred onesnaževanjem in varstvo vodnih količin, varstvo pred poplavami, rabo in izkoriščanje voda ter druga vprašanja gospodarjenja z vodami urejal Zakon o vodah (Ur. l. SRS, št. 38/86 in Ur.l. RS, št. 15/91) in na njegovi podlagi izdani predpisi ter tudi nekateri drugi zakonski predpisi, na primer Zakon o določitvi zavarovanega območja za reko Sočo s pritoki (Ur.l.SRS, št. 7/76, 8/76 in 29/86) in Zakon o temeljnih vodnega režima, pomembnega za dve ali več republik oziroma avtonomnih pokrajin, in o meddržavnih vodah (Ur.l. SFRJ, št. 2/74 in 24/76).

Z uveljavitvijo ZVO v letu 1993 in Zakona o gospodarskih javnih službah (Ur. l. RS, št. 32/93) je bil Zakon o vodah (Ur. l. SRS, št. 38/86 in Ur.l. RS, št. 15/91) v precejšnjem delu razveljavljen. Uskladitev pravnega instrumentarija, ki ga je uvedel ZVO, s tedanjo ureditvijo voda je terjala tudi obstoječa "dvojna" ureditev nekaterih vprašanj v ZVO in tedaj veljavnemu Zakonu o vodah, zaradi katere je prihajalo do težav pri izvajanju zakonov v praksi. Eno takšnih vprašanj je na primer vprašanje pravnih aktov, potrebnih za rabo ali izkoriščanje voda. ZVO je uvedel koncesijo in dovoljenje ministra, po Zakonu o vodah (Ur. l. SRS, št. 38/86 in Ur.l. RS, št. 15/91) pa je bilo treba za pridobitev pravice rabe voda pridobiti vodnogospodarsko dovoljenje, ki je bila podvržena plačilu. Povračilo za uporabo vode je bilo vpeljano leta 1993 in je predvidevalo različne cene za uporabo vode glede na namen uporabe (pitna voda, voda pri proizvodnji električne energije in druga porabljena voda).

Zakon o vodah je v letu 2002 tako uvedel dve vrsti vodnih pravic, to sta vodno dovoljenje in koncesija, ki se med seboj razlikujeta glede na vrsto uporabe vode, ki sta podvrženi plačilu za vodno pravico in vodnemu povračilu.

V zvezi s pravnim instrumentarijem (ne)dovoljevanja rabe ali izkoriščanja voda zakon predvideva dva pravna instrumenta in sicer *vodno dovoljenje* in *koncesijo*. Za pridobitev vodne pravice je načeloma treba pridobiti vodno dovoljenje, ki ga pristojni organ ni dolžan izdati (torej ne gre za t.i. pravno vezano upravno odločbo). Pravni institut koncesije pa je instrument, ki daje

možnost vzpostaviti konkurenčnost glede posamezne rabe ali izkoriščanja voda. Temeljni cilj, ki ga pri tem zasleduje, je pridobiti ponudnika, ki bo z vidika varstva voda najugodnejši.

Pri oblikovanju sistema dovoljenj je torej predlagatelj ohranil instrumentarij, ki ga je na splošni ravni uvedel ZVO, tj. koncesijo in dovoljenje. Vendar pa je predlagatelj, glede na to, da instituta koncesije javne službe ni mogoče primerjati s koncesijo kot podlago za pridobitev pravice za uporabo vode, posamezna vprašanja koncesije uredil skladno z njenim namenom. Gre zlasti za vprašanje pobude za izdajo koncesijskega akta in vprašanje postopka izbora koncesionarja.

V funkciji uokvirjanja uporabnostne interakcije z mejami naravnega ravnovesja je tudi eden ključnih pravnih instrumentov "spodbujanja" ekonomije, to je *cena za uporabo voda*. Predlagani zakon določa, da se za vsako uporabo (isti princip velja za onesnaževanje) voda (ki presega splošno rabo) plačuje in sicer polno ekonomsko ceno. Gre za načelo "*full cost recovery*," pri čemer naj bi cena za uporabo voda odražala stroške ohranjanja naravnega ravnovesja voda. S takšnim pristopom se narava (vode) umešča v okvir "delujoče ekonomije," pri čemer je zasledovani cilj internalizacija stroškov. V teoriji se poudarja, da je eden glavnih razlogov pretirane uporabe voda prav njena podcenjenost.

V isti funkciji je tudi obveznost pridobitelja vodne pravice, da plača (plačuje) za njeno pridobitev plačilo za vodno pravico. To velja tako za imetnika vodnega dovoljenja kot tudi za koncesionarja. Pri slednjem predstavlja plačilo za vodno pravico že v ZVO uvedeno plačilo za koncesijo.

Zakon o vodah je v 123. členu predvidel tudi, da se vodna pravica podeli proti plačilu za vodno pravico in vodnega povračila. Obveznost plačila za vodno pravico nastopi z dnem začetka izvajanja vodne pravice, njen imetnik pa ga mora plačati na način in v roku, ki ga določi organ, ki jo je podelil.

Obstoječa raba voda v Sloveniji v letu 2002

Ne glede na izrecno zahtevo predpisov s področja voda še v času pred osamosvojitvijo Slovenije, da se lahko raba vode izvaja le na podlagi dovoljenja in ob plačilu za rabo vode, je bila praksa drugačna. Raba vode se je izvajala brez dovoljenj. V tem obdobju je bilo podeljenih le nekaj vodnogospodarskih dovoljenj.

Za oskrbo s pitno vodo se je uporabljajo tako celinske kot podzemne vode, pri čemer je precejšnja poraba vode iz izvirov (nad $30 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{leto}$). Enako je veljalo tudi za industrijo, kjer je bila poraba iz izvirov nad $150 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{leto}$. Večina vode za namakanje se je uporabljala iz akumulacij, poraba je bila nad $4,5 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{leto}$. Vsa hladilna voda se je uporabljala iz celinskih voda, poraba je $0,25 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{leto}$. Odvzem vode glede na vir in količine iz celinskih ali podzemnih voda je razviden iz tabele 1 in 2.

Tabela 1: Odvzem vode glede na vir (v mio. m^3 na leto)

odvzem vode	1980	1985	1990	1993	1994	1995
celinske vode (tudi izviri)	69569	71948	68024	69775	74165	73909
podzemne vode	160	176	166	176,5	153,2	164,4
ostalo	45	89	8	9	13	8
SKUPAJ	69775	72213	68198	69961	74331	74081
$\text{m}^3/\text{prebivalca} / \text{leto}$	36,5	36,5	34,0	35,0	37,5	-

Vir: Statistični urad R Slovenije

Tabela 2: Poraba vode (mio. m^3)

	1980	1985	1990	1994	1995
Celinske vode					
javna oskrba z vodo (z izviri)	104,9	123,5	129,9	119	121,5
proizvodnja elektrike	65942	66210	59461	65087	61242

predelovalna industrija	104	65	77	47	50,1
kmetijstvo	0,2	3,9	2,9	3,2	4,5
Podzemne vode					
javna oskrba z vodo	99	121	132	147	138
proizvodnja elektrike	19	15	1	6	0,3
predelovalna industrija	42	39	32	23	21
kmetijstvo	0	0	1	0,2	0,3

Vir: ECE / IEDS

Ureditev prehodnega obdobja v zakonu vodah leta 2002 in obstoječa raba vode

Ob uveljavitvi zakona o vodah leta 2002 je vladalo na področju izvajanja rabe vode kaotično stanje. Dejansko se je raba izvajala brez vodnih pravic kljub temu da je bilo to predpisano. Na tem področju je bilo treba začeti praktično iz nič. Zakon o vodah je tako na nek način dovolil obstoječe rabe vode.

S prehodno določbo 199. člena je zakon o vodah določil, da mora pravna ali fizična oseba, ki rabi vodno ali morsko avno dobro ali odvzema naplavine, pa je za takšno rabo predpisana pridobitev vodnega dovoljenja ali koncesije in teh aktov nima, v dveh letih od uveljavitve zakona vložiti vlogo za izdajo vodnega dovoljenja ali koncesije, skladno z določbami zakona o vodah ter določil tudi obvezno sestavino te vloge. V nadaljevanju je v 199. členu v tretjem odstavku določeno, da podela vlada v teh primerih koncesijo brez javnega razpisa. V kolikor subjekt, ki rabi vodo skladno z določbo prvega odstavka 199. člena ne vložil vloge v predpisanem roku, inšpektor, pristojen za vode, prepove uporabo objekta in naprave, ki naj bi bila predmet koncesijskega razmerja ter odredi njeno odstranitev, razen če gre za objekt ali napravo, ki se jo uporablja za oskrbo s pitno vodo. Kasnejše novele zakona v to področje niso bistveno posegle, vsaj ne z vidika izvajanja navedene prehodne določbe. Zakon o vodah pa ni predvidel roka za izdajo koncesijskih aktov in roka za začetek plačevanja plačil za vodno pravico.

Ministrstvo, pristojno za okolje, je na tem področju opravilo ogromno dela. Sprva je pristopilo k podeljevanju 40 000 vodnih dovoljenj. Delo ni bilo enostavno zaradi obsežnosti problema. Vsako posebno rabo vode je bilo treba preveriti iz vidika ali raba ogroža doseganje in ohranjanje ciljev upravljanja voda, ogroža zdravje ljudi, ogroža naravno ravnovesje vodnih in obvodnih ekosistemov, znatno ovira splošno rabo ali oskrbo s pitno vodo, škodljivo vpliva ali ogroža območja, varovana po predpisih o ohranjanju narave. Pomembno delo je bilo opravljeno z evidentiranjem rabe vode za lastno oskrbo s pitno vodo.

Za področje koncesij se za rabo vode so bile ustanovljene tri delovne skupine. Pri koncesijah je postopek podelitve koncesije bolj zapleten, saj je koncesijski akt uredba, ki jo sprejme vlada. Na področju koncesij je bilo najprej narejeno največ dela na rabi vode za male hidroelektrarne, saj je bilo teh vlog največ.

Predmet urejanja tega zakona

Predmet urejanja tega zakona je ureditev tj. dopolnitev prehodnih določb tako, da se za obstoječe uporabnike vode, ki bi morali pridobiti vodno pravico na podlagi koncesije, omogoči, da jo pridobijo po enostavnejšem postopku - brez javnega razpisa, in da se uredi plačilo, ki bi ga morali plačati za ves čas rabe vode, kot je to zahtevalo Računsko sodišče.

1. 2. Predpisi, ki urejajo to področje

- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdl-A, 41/04-ZVO-1, 57/08 in 57/12),

- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – Odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 70/08 in 57/12),
- Uredba o načrtu upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 61/11).

1.3. Predpisi Evropske unije, ki vplivajo na področje urejanja

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 114) (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2000/60/ES).

1.4. Mednarodni sporazumi, ki vplivajo na področje urejanja

–

1.5. Odločbe ustavnega sodišča, ki vplivajo na področje urejanja

- U-I-19/05, U-I-340/96 in U-I-60/89

1.6. Razlogi, ki utemeljujejo potrebo po dopolnitvi obstoječega predpisa

Dopolnitev zakona o vodah je potrebna predvsem iz dveh vidikov, ki se nanašata na postopek podeljevanja koncesij za rabo vode in zaračunavanje plačila za dejansko rabo vode pred podelitvijo vodne pravice oziroma zaračunavanja plačila za vodno pravico.

Kakor je pojasnjeno v točki 1.1 zgoraj, je za posebno rabo vode na podlagi zakona o vodah treba pridobiti vodno pravico, bodisi vodno dovoljenje, bodisi koncesijo, glede na vrsto posebne rabe vode. Za vsako posebno vrsto rabe vode je predvideno plačilo, in sicer plačilo za vodno pravico in vodno povračilo. Pravna podlaga za plačilo vodnega povračila je podana v 124. členu zakona o vodah; podrobneje pa je vodno povračilo urejeno v Uredbi o vodnem povračilu (Uradni list RS, št. 103/02, 122/07). Pravno podlago za plačilo vodne pravice določa 123. člen zakona o vodah, in sicer, da obveznost plačila za vodno pravico nastopi z dnem začetka izvajanja vodne pravice, njen imetnik pa ga mora plačati na način in v roku, ki ga določi organ, ki jo je podelil. O višini in načinu plačila za vodno pravico je odločeno v posameznem koncesijskem aktu ob podelitvi vodne pravice.

Na podlagi prehodne določbe 199. člena zakona o vodah je bila dana možnost obstoječim uporabnikom vode, da pod enostavnejšimi pogoji pridobijo vodno pravico. Za obstoječe uporabnike vode so šteli vsi uporabniki vode, ki uporabljajo vodo brez vodnega dovoljenja ali koncesije, kadar je to predpisano, na dan uveljavitve zakona o vodah (10.8.2002), ki so morali v roku dveh let podati vloge za podelitev vodne pravice.

Če vloge za pridobitev vodne pravice niso podali do izteka predhodnega obdobja, bi jim lahko inšpektor, pristojen za vode prepovedal uporabo objekta in naprave, ki naj bi bila predmet koncesijskega razmerja ter odredil njeno odstranitev, razen če gre za objekt ali napravo, ki se jo uporablja za oskrbo s pitno vodo.

Ne glede na dveletno prehodno obdobje so bile tudi po izteku predpisanega roka podane vloge za podelitev vodne pravice, čeprav so posamezni vlagatelji vodo dejansko rabili že v času

Uveljavitve zakona o vodah. Prav tako je bilo pri pripravi koncesijskih aktov na podlagi 199. člena zakona o vodah ugotovljeno, da na podlagi veljavnega zakona o vodah ni mogoče podeliti koncesij za nekatere obstoječe uporabnike vode brez takojšne prepovedi njihovega delovanja.

Na področju rabe vode je v času uveljavitve zakona o vodah veljalo kaotično stanje. Posebna raba vode se je izvajala brez pridobljenih vodnih pravic, čeprav je bilo to predpisano že v času pred njegovo uveljavitvijo. Prav tako se je raba izvajala brez plačila za rabo vode.

Kljub opravljenemu delu na področju evidentiranja posebne rabe vode ter podeljevanju vodnih pravic, je vendarle ostalo še 60 nerešenih vlog oziroma pobud za podelitev vodne pravice v obliki koncesije. Izveden je bil pregled obstoječih delujočih vrtin in pripravljene strokovne podlage za podelitev vsake pobude posebej. Ni pa bilo odločeno o plačilu za vodno pravico, če se ta podeli z vodnim dovoljenjem.

Na podlagi Direktive 2000/60/ES je Slovenija dolžna na področju rabe vode zagotoviti dve nalogi in sicer, da mora biti vsaka raba vode predmet dovoljenja in uvedla je načelo ekonomske cene vode. Raba vode brez vodnega dovoljenja in brez plačila za obremenjevanja voda tako predstavlja ne samo kršitev predpisov o vodah temveč tudi kršitev evropske zakonodaje.

Do konca leta 2010 ni bilo rešenih 310 različnih vloženih pobud za izdajo koncesijskega akta. V tem času so bili poenostavljeni nekateri postopki, kjer se je prej podeljevala vodna pravica s koncesijo. Tako je od vseh vlog ostalo še 60 vlog, kjer se bodo vodne pravice morale podeliti s koncesijo po 199. členu zakona o vodah.

Glede na zatečeno stanje je ministrstvo za kmetijstvo in okolje takoj začelo z nujnimi aktivnostmi za pravno ureditev posledic navedenih opustitev. Zlasti navedene zamude ne bi smele vplivati na pričakovana pravna upravičenja vlagateljev, zato se predlaga za ureditev navedne problematike ustrezne rešitve s predlagano novelo. Tudi sicer na ministrstvu pospešeno teče inventarizacija vlog, ustanovljena je posebna delovna skupina ki je neposredno odgovorna ministru za kmetijstvo in okolje za navedene aktivnosti.

V zvezi z predlaganimi rešitvami je treba upoštevati naslednje kategorije stanj pri vlogah:

- 1.- pravočasne vloge do 10. 8. 2004 z uporabnim dovoljenjem,
2. - pravočasno podane vloge in so vodo rabili, sedaj pa ne delujejo, so pa delovali v letu 2002-2010,
3. - prepozne vloge po 10. 8. 2004 in so vodo rabili in jo rabijo tudi sedaj,
4. - prepozne vlogo in vode niso rabili leta 2004, so jo pa kasneje,
5. - prepozne vloge, dali so vloge po 21. členu ZVO in nato kasneje kot 10. 8. 2004,
6. - sploh niso dali vloge

Zgoraj navedeno, tj. ugotovitve glede na stanje zadev izhajajočih iz določbe 199. člena zakona o vodah, je bilo dodatno podkrepljeno tudi v reviziji Računskega sodišča o izvajanju zakona o vodah za leti 2009 in 2010. Računsko sodišče je v revizijskem poročilu št. 3260-1/2011 z dne 26.3.2013 ugotovilo v zvezi s postopki podelitve koncesij velike zamude in sicer v vseh fazah podelitve. Po mnenju Računskega sodišča so bili pri podeljevanju koncesij zavezanci po določbi 199. člena zakona o vodah obravnavani neenakopravno in selektivno, čeprav so vsi v obdobju veljavnosti zakona o vodah vodo rabili. Tiste, ki jim je koncesije podelilo je obremenilo s plačevanjem koncesnin, večina pa koncesnin ni plačevala. Subjektom, ki jim niso bile odmerjene koncesnine, je bil tako omogočen neupravičeno boljši konkurenčni položaj v primerjavi s subjekti, ki koncesijo plačujejo. Ministrstvu je Računsko sodišče kot popravljalni ukrep naložilo pripravo pravne podlage za plačilo rabe vode za ves čas rabe vode tako za obstoječe koncesionarje, kot za tiste, ki jim koncesija še ni bila podeljena in vodo rabijo.

Namen predlaganega zakona o dopolnitvah zakona o vodah je:

1. podaljšanje roka za vložitev vloge za pridobitev koncesije vsem obstoječim uporabnikom vode brez javnega razpisa ter podelitev koncesije vlagateljem, ki so podali vlogo do 1. 7. 2013 brez javnega razpisa,
2. določiti način izračuna nadomestila za rabo vode in plačila za vodno pravico za obdobje dejanske rabe vode,
3. določiti način plačila za vodno pravico za rabo vode za proizvodnjo pijač ter
4. plačilo vodnega povračila v prehodnem obdobju.

Ker gre za obstoječe uporabnike vode, bi bila izvedba javnega razpisa brezpredmetna. Prav tako bi pomenile z vidika vlagateljev, ki so pravočasno vložili vloge nedopusten poseg v njihova upravičena pričakovanja, saj so v predpisanem roku vložili prijave in s tem spoštovali takrat veljavno ureditev po 199. členu zakona o vodah.

Z navedeno novelo se bo vzpostavilo enakopravno obravnavo vseh zavezancev, ki rabijo vodo, tako z vidika pravne ureditve s sklenitvijo koncesijskih pogodb oziroma zavrnitvijo njihovih vlog kot tudi poravnavo obveznosti za v tem obdobju rabljeno, a še neplačano vodo. Gre za vzpostavitev enakopravnega razmerja med subjekti na trgu.

Skladno z določbo 147. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa, da se smejo prisilne dajatve določati samo z zakonom, država z zakonom predpisuje tudi davke, carine in druge dajatve. Lokalne skupnosti predpisujejo davke in druge dajatve ob pogojih, ki jih določata ustava in zakon.

Nadomestilo za rabo vode predstavlja plačilo za vodno pravico za obdobje dejanske rabe vode, torej za rabo vode brez vodne pravice in pred njeno podelitvijo.

155. člen Ustave Republike Slovenije določa v prvem odstavku prepoved povratne veljave pravnih aktov. Prepoved je uvrščena v VII. poglavje ustave z naslovom Ustavnost in zakonitost. V drugem odstavku 155. člena pa ustava vendarle dopušča možnost povratne veljave pravnih aktov pod pogoji, da je to določeno z zakonom, da gre samo za posamične določbe zakona, če to zahteva javna korist in če se s tem ne posega v že pridobljene pravice. Navedeni pogoji morajo biti izpolnjeni kumulativno. V ustavosodni praksi pa je bilo že zavzeto stališče, da je vendarle tudi retroaktivno poseganje v pridobljene pravice podvrženo 15. členu ustave.

Plačilo nadomestila za rabo vode predstavlja nadomestilo za plačilo za rabo vode, ki bi ga uporabnik vode moral plačati na podlagi 123. člena zakona o vodah, pa mu to ni bilo zaračunano. Nadomestilo je zaračunano za vse obdobje, ko se je voda dejansko rabila. Obveznost plačila za rabo vode je nastopila z dnem uveljavitve zakona o vodah v letu 2002 oziroma z dnem podelitve koncesije. Gre torej za posamično določbo zakona o vodah, zgolj in zaradi posledic izenačitve subjektov, ki vodo rabijo in s tem zagotavljanja načela enakopravnosti. Izenačitev pravnih položajev in v izogib pretiranih posegov v obstoječi finančni položaj je omogočena z možnostjo plačila na največ trideset obrokov.

Obstoječi uporabniki vode bi morali pridobiti vodnogospodarsko soglasje in za rabo vode tudi plačevati že na podlagi Zakona o vodah (Ur. l. SRS, št. 38/86 in Ur.l. RS, št. 15/91).

S prehodno določbo 199. člena zakona o vodah je bila na nek način izvedena legalizacija obstoječe rabe vode. Z obravnavano novelo zakona je sicer predvideno plačilo nadomestila za rabo vode za obdobje pred njegovo uveljavitvijo vendar tu ne gre za poseg v pridobljene pravice. Uporabniki vode so vedeli, da morajo plačati za rabo vode ves čas dejanske rabe vode, vendar pa jim raba vode ni bila zaračunana. V prehodni določbi 199. člena zakona o vodah ni bil predviden rok za izdajo koncesijskih aktov in tudi ne rok za izdajo predpisa iz četrtega

odstavka 123. člena zakona o vodah. O plačilu za vodno pravico je bilo tako odločeno šele s podelitvijo vodne pravice. Vodne pravice so bile podeljene v zelo različnih obdobjih oziroma o njih še ni bilo odločeno, kar ima za posledico neenako obravnavanje uporabnikov vode. Nekateri uporabniki vode plačilo za vodno pravico že plačujejo, drugi, ki jim vodna pravica še ni bila podeljena, pa ne.

Načelo zaupanja v pravo posamezniku zagotavlja, da mu država njegovega pravnega položaja ne bo poslabšala arbitrarno, torej brez stvarnega razloga, utemeljenega v prevladujočem javnem interesu. Ker gre za splošno pravno načelo in ne neposredno za eno od ustavnih pravic, katerim po 15. členu ustave priprada strožje varstvo pravic zoper morebitne omejitve in druge posege, to načelo nima absolutne veljave. V večji meri kot posamezne ustavne pravice je dostopno možnim omejitvam, torej temu, da je v primeru konflikta oziroma kolizije med tem in drugimi ustavnimi načeli oziroma dobrinami treba v t.i. tehtanju dobrin presoditi, kateri izmed ustavno varovanih dobrin je treba v posameznem spornem primeru dati prednost.

Zakon s plačili za nazaj ne posega v pridobljene pravice. Uporabniki vode so vedeli, da morajo za rabo vode plačati in da pred pridobitvijo vodne pravice vode ne bi smeli uporabljati.

Pri tehtanju med zakonskimi cilji in prizadetostjo pravnih položajev je treba oceniti, ali je posebna prehodna ureditev potrebna, in če je, kakšna naj bo, da bo v čim manjši meri (ob načelu upoštevanja sorazmernosti) prizadela obstoječe pravne položaje in morebitne pridobljene pravice posameznikov.

Kadar Ustava predvideva omejitev pravic ali temeljnih svoboščin je treba presoditi, ali je poseg dopusten zaradi varstva ustavnih pravic drugih oziroma zaradi javne koristi. Kot izhaja iz prakse Ustavnega sodišča so omejitve ustavnih pravic zaradi varstva ustavnih pravic drugih dopustne, kadar so v skladu z načelom sorazmernosti. Da je omejitev dopustna, mora biti podan ustavno dopusten cilj (varstvo pravic drugih ali tudi javne koristi – kadar je varstvo javne koristi ustavno dopusten cilj bodisi neposredno bodisi posredno – da se prek nje varujejo pravice drugih).

Nedvomno izpad prihodkov državni proračun v posameznih letih od uveljavitve zakona iz leta 2002 do tega zakona, in z uveljavitvijo predlagane novele omogočeni prihodki v proračun najmanj v višini 0,389, mio eurov v prvem letu in nato 1 mio eurov letno za naslednjih 30 let predstavljajo razlog, ki utemeljuje v zadostni meri javni interes. Posledica nepodelitve koncesij v navedenem obdobju je bil namreč izpad prihodkov v državni proračun, oviranje gospodarske pobude pobudnikom, katerim koncesije še niso bile podeljene in povečano tveganje za nepooblaščen rabo vode. Zaradi zamud pri pripravi koncesijskih aktov niso bila zagotovljena popolna vplačila dajatev v državni proračun. Neplačilo dajatev v državni proračun je nedvomno v nasprotju z javnim interesom, saj se s predpisanimi dajatvami omogoča izvajanje nalog države, kar je bilo s tem zmanjšano.

Z navedeni rešitvami se prav tako ne posega v pridobljene pravice, saj le-teh vsi vlagatelji še sploh niso pridobili, tistim, ki so jih, pa se ne nalaga novih. Prav tako je v javnem interesu enakopravno obravnavanje vseh vlagateljev, saj je zaradi opustitev v zvezi z vlogami prišlo do neenakopravnega položaja posameznih vlagateljev; nekaterim vlagateljem so bile v navedenih letih koncesije podeljene, večini pa ne. Vlagateljem, ki jim je vlada koncesijo podelila in so zanje tudi plačevali koncesnino, se z uveljavitvijo predlagane novele ne bo povečala tovrstna obremenitev. Vlagateljem, ki nimajo sklenjene koncesijske pogodbe, pa se bo koncesnina odmerila na enak način in po enaki osnovi in višini kot prvim. Z vzpostavitvijo navedene ureditve se v končni konsekvenci zasleduje tudi načelo pravičnosti, ki je eden od temeljnih postulatov pravne države.

Poleg tega morajo biti izpolnjeni trije pogoji:

1. poseg mora biti nujen – to pomeni, da cilja ni mogoče doseči z blažjim posegom v ustavno pravico ali celo brez njega (drugi možni ukrepi z istim ciljem ga ne morejo nadomestiti);
2. poseg mora biti primeren za doseg zaželenega, ustavno dopustnega cilja; in
3. upoštevati je treba tudi t.i. sorazmernost v ožjem smislu.

Zaračunavanje koncesije za nazaj ni mogoče urediti drugače kot na zakonski ravni, ker ni mogoče podeliti vodne pravice za nazaj in ni mogoče zaračunati koncesnine za nazaj, saj bi bilo to podvrženo zastaranju. Prav tako tudi zaračunavanje vodne pravice v primeru, ko je podeljena z vodnim dovoljenjem, ni mogoče reševati za nazaj s predpisom vlade.

Da bi bilo doseženo kar se da maksimalno ravnovesje med možnimi finančnimi obremenitvami (v celoti v treh mesecih za deset let nazaj) in z zakonom predlaganimi možnimi obremenitvami (najnižja možna finančna obremenitev z možnostjo obročnega plačila na maksimalno možno obdobje do 30 let) je predlagatelj vključil v sooblikovanje teh rešitev najširši možni krog zavezancev na tudi ustrezno zastopani reprezentativni ravni. Predlagani zakon vsebuje na tak način oblikovane rešitve, da so varstvo javni koristi, enakopravnost in enakost kot ustavno varovane kategorije primerljive oz. tako uravnotežene, da poseg v prepoved retroaktivne veljave predpisov z predlaganimi rešitvami vzdrži.

Z zakonom se tudi za zavezance, ki še niso vložili pobude, vzpostavlja domneva uporabe določb tega zakona; v primeru vloženih vlog do 1.7.2013 oz. v treh mesecih po uveljavitvi zakona, tako da se tudi z vidika načela enakopravnosti vzpostavlja enake osnove za uporabo določb vezanih na postopek pridobitve vodne pravice; z vzpostavitvijo obveznosti plačila enako kot za vse ostale pa tudi načelo enakopravnosti s tega vidika.

Glede na tehtanje vseh teh interesov test sorazmernosti pokaže utemeljenost oz. uravnoteženost posegov posameznih določb zakona v z ustavo varovane zgoraj navedene temeljne postulate pravne države.

1.2. Razlogi za sprejem

Za vse zgoraj omenjene vloge se želi v tem zakonu podaljšati rok za prijavo ter vsem, ki se bodo prijavi, in omogočiti pridobitev koncesije brez javnega razpisa. Za rabo vode se uvaja institut plačila nadomestila za rabo vode za čas, ko se je voda rabila, ni pa bilo podeljene koncesije in sicer tako, da se v čim manjši možni meri vpliva na gospodarstvo S predlaganim zakonom se bo odpravilo neenakosti med posameznimi subjekti, ki vodo rabijo; določba 199. člena zakona o vodah bo operativna, s čimer bo možno zaključiti postopke povezane z navedeno določbo in izvesti popravljalni ukrep iz revizijskega poročila Računskega sodišča št. 3260-1/2011 z dne 26.3.2013.

Razlogi za sprejem so razvidni tudi v drugem poglavju, kjer so podrobneje opredeljeni cilji in načela predlaganega zakona in poglavitne rešitve.

2. Cilji, načela in poglavitne rešitve predloga zakona

2.1 . Cilji

Cilj upravljanja z vodami ter vodnimi in priobalnimi zemljišči je doseganje dobrega stanja voda in drugih, z vodami povezanih ekosistemov, zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem

voda, ohranjanje in uravnavanje vodnih količin in spodbujanje trajnostne rabe voda, ki omogoča različne vrste rabe voda ob upoštevanju dolgoročnega varstva razpoložljivih vodnih virov in njihove kakovosti. Pri opredelitvi ciljev upravljanja z vodami in z njimi povezanih programov ukrepov se upoštevajo tudi vplivi podnebnih sprememb.

Bistveni cilj predlaganega zakona je ureditev, ki bo omogočala podelitev koncesij brez javnega razpisa in zaključitev postopkov po določbi 199. člena zakona o vodah. Poleg tega gre za uvedbo nove pravne norme, ki uvaja nadomestilo za rabo vode, zavezanca, način izračuna in plačila tega nadomestila. Dodaja se tudi način izračuna za vodno pravico za proizvodnjo pijač za imetnike vodnih dovolenj.

2.2 Načela

Ključna načela, opredeljena v zakonu o vodah, so:

- načelo celovitosti, ki upošteva naravne procese in dinamiko voda ter medsebojno povezanost in soodvisnost vodnih in obvodnih ekosistemov na območju povodja,
- načelo dolgoročnega varstva kakovosti in smotrne rabe razpoložljivih vodnih virov,
- načelo zagotavljanja varnosti pred škodljivim delovanjem voda, ki izhaja iz potreb po varnosti prebivalstva in njihovega premoženja, ob upoštevanju delovanja naravnih procesov,
- načelo povrnitve stroškov, povezanih z obremenjevanjem voda,
- načelo sodelovanja javnosti, ki omogoča sodelovanje javnosti pri sprejemanju načrtov upravljanja z vodami,
- načelo upoštevanja najboljših razpoložljivih tehnik in novih dognanj znanosti o naravnih zakonitosti.

Pri predlagani noveli zakona o vodah je bilo upoštevano zlasti načelo enakopravnosti enakega obravnavanja vseh uporabnikov vode in pospešitev podelitve vodnih pravic za določene vrste rabe voda.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve so podelitev koncesije brez javnega razpisa v določenih primerih, kjer se voda rabi in podelitev vodne pravice brez razpisa, če je vlagatelj vložil vlogo na ministrstvo do 1. julija 2013.

V zakonu so definirane tudi največje količine, saj bi lahko vlagatelji po 199. členu zakona o vodah pretiravali pri količinah vode, ki jo potrebujejo. To se je tudi izkazalo v praksi, saj so bile količine, ki so jih v vlogah navedli v nekaterih primerih tudi do trikrat previsoke. S tem bi se ustvaril nek monopol nad vodo, ki pa ne bi prinašal niti davkov niti novih delovnih mest. Da se je možno izogniti temu je uveden limit in sicer tako, da je definirana največja možna količina rabe vode, ki je enaka zadnji količini rabe podzemne vode v letu pred uveljavitvijo tega zakona.

Določen je tudi rok za izdajo koncesijskih aktov in sicer mora vlada izdati koncesijske akte do konca leta 2014.

Prav tako je določeno nadomestilo za rabo vode, zaradi česar bodo prehodne določbe operativne. Način izračuna nadomestila je podrobno določen, saj se v skladu s 155. členom Ustave ne sme predvideti novih podzakonskih aktov. Nadomestilo za rabo vode se plačuje maksimalno za obdobje tridesetih let in je lahko tudi krajše, če se je začela dejanska raba vode kasneje.

Določeni so zavezanci za plačilo nadomestila za ves čas rabe vode, kot je zahtevalo Računsko sodišče Republike Slovenije v revizijskem poročilu.

Kot obrestna mera za izravnavo nesorazmerij se uporabljajo veljavne referenčne obresti za na dan 1. junija 2013, kadar se zavezanec odloči, da bo o plačeval nadomestilo v obrokih. Nadomestilo za rabo vode se lahko plača v celoti ali v največ tridesetih obrokih ob plačilu referenčnih obresti.

Nadomestilo za rabo vode se določi na podlagi podatkov, ki so potrebni za izračun višine nadomestila, in jih mora zagotoviti zavezanec za plačilo nadomestila za rabo vode najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona. Če zavezanec za nadomestilo za rabo vode vseh podatkov za posamezno leto nima, se za izračun nadomestila uporabijo zadnji znani podatki, ki so potrebni za izračun višine nadomestila.

Nadomestilo za rabo vode se plačuje za ves čas dejanske rabe vode pred podelitvijo vodne pravice, vendar ne za obdobje pred 1. januarjem 2005. Nadomestilo se plačuje do prve odmere plačila za vodno pravico.

Plačilo nadomestila za rabo vode se določi z odločbo o plačilu nadomestila za rabo vode ali s koncesijsko pogodbo. V primeru koncesijske pogodbe ali dovoljenja se določijo obveznosti v skladu s tem zakonom do določitve višine plačila za vodno pravico na podlagi okoljskih stroškov in stroškov vira ob upoštevanju ekonomske analize iz načrta upravljanja voda. S tem so izenačeni vsi odjemalci vode za stekleničenje pijač, ki imajo vodna dovoljenja ali koncesije.

Prihodki od plačila nadomestila za rabo vode so prihodek sklada za vode iz 162. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdl-A, 41/04-ZVO-1, 57/08 in 57/12).

Za nepravočasno plačane zneske nadomestila za rabo vode je treba plačati zakonske zamudne obresti.

Če pravna ali fizična oseba ne vloži vloge v predpisanem roku, inšpektor, pristojen za vode, prepove uporabo objekta in naprave s katerim se izvaja raba vode do pridobitve vodne pravice. Teh prepovedi se ne izreče, če gre za objekt ali napravo, ki se uporablja za oskrbo s pitno vodo ali ogrevanje stanovanjske stavbe.

Izvršilnih predpisov s tem v zvezi ne bo potrebno sprejemati.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Ker ta zakon ureja plačilo za nazaj (1.1.2005 – 31.12.2013) bodo morali zavezanci za nadomestilo za rabo vode za to obdobje plačati 0,39 mio EUR in sicer 0,28 mio EUR zavezanci za proizvodnjo pijač in 0,118 mio EUR uporabniki vode za potrebe termalnih kopališč in ogrevanje. V to so že vračunani preveč vplačani zneski v obliki dobropisov.

Obenem pa bo priliv zaradi novih rab, ki se bodo podelile brez javnega razpisa na podlagi tega zakona znašal 0,6 mio EUR na leto.

Tako bo skupna bilanca letnih prilivov v državni proračun po letu 2015 znašala okoli 1,7 mio EUR/leto.

Opozoriti je treba, da tu niso upoštevana plačila za vodna povračila za obdobje od 1.1.2008 do podelitve vodne pravice, prav tako pa tudi ne plačila vodnih pravic za vse druge vrste rabe

vode, ki jih z novelo ne urejamo in tisti primeri, ki jih je inšpekcija našla na terenu v letošnjem letu.

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN SPREJET

Sredstva so predvidena v proračunu v okviru dela javne uprave ministrstva. Za izvajanje zakona dodatna finančna sredstva v proračunu niso potrebna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Primerjalna ureditev v drugih pravnih sistemih

Nemčija

Uporaba voda, ki presega meje splošne rabe, je že v okviru tradicionalnega prava voda bila podvržena normativni intervenciji. Razloge za to je treba iskati v konfliktnosti interesov glede uporabe voda, še posebej v konfliktnosti med uporabo voda v javnem interesu (pitna voda) in drugimi (neposredno v maksimiranje materialnega bogastva usmerjenimi) oblikami uporabe voda.

V kontinentalnem pravu se je kot ključni instrument normativne intervencije v uporabnostno interakcijo z vodami razvil sistem dovoljevanja uporabe voda (permit system). V nemškem pravu voda je treba za uporabo voda pridobiti (za večje posege) soglasje (Bewilligung) ali (za manjše posege) dovoljenje (Erlaubnis) (par. 7 in 8 WHG). Kljub drugačni tradiciji gre v to smer tudi ameriško vodno pravo.

Sistem dovoljevanja pridobiva v novejšem pozitivnem pravu voda tudi ekološko funkcijo, čeprav je nastal zaradi usklajevanja interesov med *izkoriščevalci (uporabniki) voda*.

Inkorporacija "ekološkega razloga" v pravico do uporabe voda (vodno pravico) pomeni na eni strani že omenjeno (ekološko pogojeno) *omejevanje lastninske (premoženjske) pravice*, glede na premoženjsko naravo vodne pravice. Vodno pravico šteje večina pravnih redov za premoženjsko pravico, pri čemer jo opredeljujejo kot pravico "usus fructus". Imetnik vodne pravice torej ni lastnik vodnega telesa, do katerega uporabe ima pravico. V nemškem pravu so to vodne pravice "dingliche Rechte am Wasserlaufgrundstück". Imetnik vodne pravice je dolžan trpeti ne le splošno rabo, temveč mora upoštevati tudi "interese voda", kar pomeni, da mora pri izvajanju svoje vodne pravice upoštevati meje naravnega ravnovesja.

Po drugi strani pa "ekološki razlog" lahko pomeni tudi *odvzem vodne pravice*, če to zahteva (javni) interes ohranjanja naravnega ravnovesja. Gre torej za "razlaščujoč" poseg, podoben odvzemu lastninske pravice, ki ga sicer pozna tudi dosedanje sodobno pravo voda. V nemškem pravu je dovoljenje (Erlaubnis) preklicljivo, tudi soglasje (Bewilligung) je mogoče v javnem interesu preklicati proti odškodnini. Novost je le v "novem" javnem interesu, ki je podlaga odvzemu, to je ohranjanje naravnega ravnovesja. UGB določa ekološki javni interes kot podlago za preklic dovoljenja za obremenjevanje voda.

Ohranjanje naravnega ravnovesja oziroma "interesi narave" pa narekujejo tudi širitev "diskrecije" oziroma odločanja po "prostem preudarku", kadar uprava odloča o željeni uporabi voda v upravnem postopku.

Ob že dosedanjem relativno širokem "manevrskem prostoru" uprave pri odločanju o podelitvi vodne pravice, ki je bil pogojen z drugimi javnimi interesi (oskrba s pitno vodo, poplave, idr.), se zaradi "ekologizacije" ta prostor še širi. Tako UGB kot Model Water Code določata širok spekter ekoloških kriterijev za odločanje o podelitvi dovoljenja za rabo voda.

"Ekološki razlog" torej predstavlja omejitev uporabnostne interakcije tako na ravni načrtovanja upravljanja z vodami kot tudi v konkretnih postopkih odločanja o posameznih posegih v vode. Zaradi neustreznih cen rabe vode in nekaterih olajšav posameznih subjektov je Evropska komisija sprožila postopke proti devetim državam članicam. Med njimi je kot največja omenjena Nemčija, ki naj ne bi izvedla obveznosti pokrivanja stroškov storitev za rabo vode za vse storitve. Nemčija je uporabila načelo pokrivanja stroškov le za odvajanje in čiščenje odpadne vode ter oskrbo s pitno vodo, ki se zaračuna gospodinjstvom. To pomeni, da so imele nekatere storitve, ki rabijo vodo, stroške neupravičeno nižje in sicer kmetijstvo, hidroelektrarne, pristanišča in namakanje ter celotna gospodarska dejavnost. Pri tem pa ni pomembna oblika vodne pravice. Zato je Evropska komisija predlagala večini držav članic, da izboljšajo cenovno politiko in sicer tako, da mora povračilo stroškov zajemati širok razpon storitev za rabo vode, vključno z zaježitvijo, odvzemom, shranjevanjem, čiščenjem in distribucijo površinskih voda ter zbiranjem, čiščenjem in izpuščanjem odpadne vode, tudi kadar gre za „lastne storitve“, na primer lastni odvzem v kmetijstvu. Povračilo stroškov je treba pregledno predstaviti za vse zadevne sektorje porabe.

Italija

Institut koncesije je v Republiki Italiji dobro razvit tako v teoriji, kot praksi. Najpogostejša delitev koncesij je na koncesije javnih služb in koncesije rabe javnega dobra. Teorija in praksa poznata pojem »upravna koncesija«, ki po eni strani zajema celotno diskrecijsko delovanje države, po drugi strani pa pomeni le upravni akt, s katerim se konstituira pravica na javni stvari oziroma s katerim se prenese opravljanje javnih funkcij ali storitev.

Francija

Kot koncedent v postopku podeljevanja koncesij v Franciji praviloma nastopa država, pokrajina, departma ali občina (skupnost občin). Po specialnem predpisu pa je koncedent lahko tudi druga oseba javnega prava (javno podjetje). Koncesionar je lahko oseba javnega, praviloma pa oseba zasebnega prava. Koncesija se praviloma podeli s koncesijskim aktom, redko pa s pravno normo (predpis). Tej podlagi pogosto sledi sklenitev koncesijske pogodbe (ureditev medsebojnih pravic in obveznosti). Za postopek podelitve koncesije velja načelna svoboda, obveznosti izvedbe javnega natečaja ni.

5.2. Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Predlog novele zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU, ker gre za prehodno določbo, ki ureja nekatera do sedaj neurejena vprašanja. Ker sedanji zakon o vodah v svojih prehodnih določbah ni predvidel zamud pri podelitvi koncesij po 199. členu zakona brez javnega razpisa, je popolnoma neizvedljiva norma 199. člena in postavlja nekatere pravne subjekte v neenakopraven položaj.

Obstoječi zakon sicer ne posega direktno v nov pristop sedanjega zaračunavanja cene za vodno pravico, temveč ureja določbe, ki bodo popravile sedanjo neenakost subjektov na trgu.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

Uvedeno je nadomestilo, ki ga sedaj nismo mogli zaračunati. To sicer ni nov postopek, je pa nova osnova za zaračunavanje rabe vode za nazaj. S tem se ne ukine noben postopek. Podatke bo organ pridobil od vlagateljev. Ustanovitev novih organov ni predvidena. Izvajanje postopkov se bo izvedlo v okviru javne uprave. Ni predvidena ukinitvev postopkov in zmanjšanja kadrov. Dokumentacija, ki jo bo stranka dolžna predložiti bo enaka kot do sedaj. Posebnih razbremenitev za stranke ni.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Ureditev ima posledice le na upravljanje z vodami, saj se z zakonom poveča nadzor nad rabami voda in plačilo za rabo vode, ki sedaj ni bilo urejeno. S tem se povečajo tudi prilivi v proračun in tako zagotovijo sredstva za izvajanje vseh ukrepov upravljanja z vodami. Z zakonom se vpliva tudi na aktivnost podjetij v zvezi z varstvom okolja in trajnostno rabo voda.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Zakon vpliva na poslovne stroške in poslovanje, vendar v obsegu, ki za poslovanje ne bo bistven.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Zakon ne vpliva na zaposlenost in trg dela in druge socialna področja.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Zakon nima posledic v zvezi z dokumenti razvojnega načrtovanja.

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

Zakon je bil že v času priprave predstavljen znotraj ministrstva službam, ki bodo pri tem sodelovale. Merilo za spremljanje doseganja ciljev je definirano v okviru roka v katorem se morajo izdati vsi koncesijski akti in jih bo spremljal minister.

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdl-A, 41/04-ZVO-1, 57/08 in 57/12) se za 199. členom dodajo novi 199. a do 199. g člen, ki se glasijo:

»199.a člen

(podelitev koncesije za rabo vode brez javnega razpisa)

- (1) Ne glede na določbo prejšnjega člena mora pravna ali fizična oseba, ki rabi vodo na dan uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) za proizvodnjo pijač ali potrebe kopališč, ogrevanje in podobno, če se rabi mineralna, termalna ali termomineralna voda, in ji ni bila podeljena koncesija, v roku treh mesecev od uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) podati pobudo za izdajo koncesijskega akta.
- (2) Pobuda iz prejšnjega odstavka mora vsebovati obseg in način rabe vode, ki vključuje hidrogeološko poročilo s prikazom vplivnega območja rabe vode.
- (3) Vloge za izdajo koncesije ter pobude za izdajo koncesijskega akta za rabo vode iz prvega odstavka tega člena, vložene do 1. julija 2013 se štejejo za pobude v skladu s prvim odstavkom tega člena.
- (4) Vloge o zainteresiranosti za podelitev koncesije za rabo vode, vložene na podlagi 21. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93 in 1/96), se štejejo za pobude za rabo vode v skladu s prvim odstavkom tega člena.
- (5) V primerih iz prvega do četrtega odstavka tega člena vlada podeli koncesijo brez javnega razpisa v skladu z določbami tega zakona.
- (6) Če je za pridobitev koncesije iz prejšnjega odstavka vloženi več pobud oziroma vlog na istem vodnem telesu ali viru vode, vlada v koncesijskem aktu predpiše merila in pogoje, ki upoštevajo tudi skladnost obstoječe rabe vode s cilji upravljanja voda in načrtom upravljanja voda, razpoložljivost vodnega telesa in prednostno oskrbo s pitno vodo ter količino dejansko rabljene vode v letu pred uveljavitvijo Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13).
- (7) Ne glede na peti odstavek prejšnjega člena inšpektor, pristojen za vode, prepove uporabo objekta in naprave, s katerima se izvaja raba vode, če pravna ali fizična oseba iz prvega odstavka tega člena ne poda pobude v predpisanem roku.
- (8) Ne glede na peti odstavek prejšnjega člena, se prepoved uporabe objekta in naprave iz prejšnjega odstavka ne izreče, če gre za objekt ali napravo, kjer se voda uporablja tudi za oskrbo s pitno vodo ali ogrevanje stanovanjske stavbe.
- (9) Vlada izda koncesijske akte na podlagi tega člena najpozneje do 31. decembra 2014.
- (10) Imetnikom vodnih pravic, ki so pridobili koncesijo brez javnega razpisa na podlagi 199. člena zakona o vodah in tega člena zakona, se plačilo za vodno pravico spremeni s spremembo koncesijske pogodbe z določitvijo nove višine plačila za vodno pravico skladno s predpisom, s katerim je sprejet načrt upravljanja voda.

199. b člen

(nadomestilo za rabo vode)

- (1) Pravna ali fizična oseba, ki na dan uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) rabi vodo, za katero je predpisana pridobitev vodne pravice za proizvodnjo pijač ali potrebe kopališč, ogrevanje in podobno, če se rabi mineralna, termalna ali termomineralna voda, pa ji vodna pravica do uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) ni bila podeljena oziroma ji ni bilo odmerjeno plačilo za vodno pravico, mora plačati nadomestilo za rabo vode.

(2) Nadomestilo za rabo vode mora plačati tudi pravna ali fizična osebe, ki na dan uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) rabi vodo, za katero je predpisana pridobitev vodne pravice za proizvodnjo pijač, ki se odvzema iz objektov in naprav, namenjenih oskrbi s pitno vodo, pa ji vodna pravica do uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) ni bila podeljena oziroma ji ni bilo odmerjeno plačilo za vodno pravico.

(3) Nadomestilo za rabo vode se plača za čas dejanske rabe vode do prvega plačila za vodno pravico.

(4) Nadomestilo za rabo vode se plačuje za čas dejanske rabe vode, vendar ne za obdobje pred 1.1.2005.

199. c člen

(način plačila nadomestila za rabo vode)

(1) O plačilu nadomestila za rabo vode odloči Agencija Republike Slovenije za okolje z odločbo v primeru vodnega dovoljenja oziroma vlada v koncesijski pogodbi v primeru koncesije.

(2) Nadomestilo za rabo vode se lahko plača v celoti ali v največ tridesetih letnih obrokih. V primeru obročnega plačila se obračunajo referenčne obresti, ki veljajo na dan 1. junija 2013.

(3) Če se nadomestilo za rabo vode plača v enkratnem znesku, obveznost plačila nadomestila za rabo vode nastopi v 60 dneh od dokončnosti odločbe oziroma sklenitve koncesijske pogodbe vendar najkasneje do 31. decembra v letu, v katerem je odločba postala dokončna oziroma je bila sklenjena koncesijska pogodba.

(4) Če se nadomestilo za rabo vode plačuje obročno, zapade obveznost za plačilo posameznega obroka do 31. decembra v letu, v katerem je treba plačati posamezen obrok nadomestila za rabo vode.

(5) Prihodki od plačila nadomestila za rabo vode so prihodek sklada za vode iz 162. člena tega zakona.

(6) Nadomestilo za rabo vode se plačuje na podračune, določene s predpisom, ki ureja podračune in način plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov.

(7) Za nepravočasno plačano nadomestilo za rabo vode je treba plačati zakonske zamudne obresti.

(8) Imetnikom vodnih pravic, ki so pridobili vodno pravico na podlagi 199. člena zakona o vodah, in so plačali plačilo za vodno pravico v znesku, ki je višji od plačila nadomestila za rabo vode, na podlagi Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (uradni list RS, št. .../13), se morebitno preplačilo upošteva kot dobropis pri plačilu za vodno pravico. Dobropisi se upoštevajo do določitve višine plačila za vodno pravico skladno s predpisom, s katerim je sprejet načrt upravljanja voda..

199. č člen

(izračun višine nadomestila za rabo vode za proizvodnjo pijač)

(1) Višina nadomestila za rabo vode za proizvodnjo pijač se za posamezno leto izračuna za pivo kot zmnožek 5,9 eura/ m³ prodanega piva in skupne količine prodanega piva izraženega v m³ oziroma za vode in brezalkoholne pijače kot zmnožek 2 eurov/ m³ prodane mineralne, namizne vode in brezalkoholne pijače in skupne količine prodane mineralne, namizne vode in brezalkoholne pijače izražene v m³.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka tega člena je višina nadomestila za rabo vode za proizvodnjo pijač za leto 2005 enaka 20%, za leto 2006 enaka 40%, za leto 2007 pa enaka 80% plačila za koncesijo, izračunanega na način iz prejšnjega odstavka tega člena.

199. d člen

(izračun višine nadomestila za rabo vode za potrebe kopališč, ogrevanje in podobno, če se rabi mineralna, termalna ali termomineralna voda)

(1) Višina nadomestila za rabo vode za potrebe kopališč, ogrevanje in podobno, če se rabi mineralna, termalna ali termomineralna voda, se za posamezno leto izračuna po naslednji enačbi:

$$P = 0,01 \times C \times Q \times \Delta T \times 4,2, \text{ kjer so:}$$

- P: višina nadomestila za rabo vode, izražena v eurih,
- C: povprečna letna cena za 1 MJ toplote, ki se jo pridobi iz ekstra lahkega kurilnega olja in izračuna iz spodnje kurilne vrednosti ekstra lahkega kurilnega olja (ki je 42,6 MJ/kg) in cene ekstra lahkega kurilnega olja v maloprodaji v letu, ki je dve leti pred letom, za katero se določa nadomestilo za rabo vode. Povprečna letna cena za 1 MJ toplote se izraža v eurih na 1 MJ toplote in je objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije za posamezno leto,
- Q: letna količina izčrpane podzemne vode, izražena v 1000 litrih, oziroma zmogljivost objekta za črpanje za obdobje, ko ni na razpolago meritev načrpane podzemne vode,
- ΔT : se izračuna na naslednji način:
 - a) če je $T_{vir} \leq 30^{\circ}\text{C}$: $\Delta T = T_{vir} - 12^{\circ}\text{C}$
 - b) če je $30^{\circ}\text{C} < T_{vir} \leq 50^{\circ}\text{C}$: $\Delta T = T_{vir} - 18^{\circ}\text{C}$
 - c) če je $T_{vir} > 50^{\circ}\text{C}$: $\Delta T = T_{vir} - 35^{\circ}\text{C}$.

(2) T_{vir} iz prejšnjega odstavka je povprečna letna temperatura podzemne vode na ustju vrtine.

199. e člen

(plačilo za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj)

(1) Imetniki vodne pravice morajo za rabo vode za proizvodnjo pijač, ki se odvzema iz objektov in naprav za oskrbo s pitno vodo, ki jim do uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) ni bilo odmerjeno plačilo za vodno pravico, plačati plačilo za vodno pravico za obdobje dejanske rabe vode.

(2) Plačilo za vodno pravico iz prejšnjega odstavka se plača od podelitve vodne pravice do določitve višine plačila za vodno pravico skladno s predpisom, s katerim je sprejet načrt upravljanja voda.

(3) O plačilu za vodno pravico iz prejšnjega odstavka se odloči z dopolnilnim vodnim dovoljenjem.

(4) Višina plačila za vodno pravico iz prvega odstavka tega člena se za posamezno leto določi po ceni 0,65 eura na m^3 odvzete vode, če gre za odzvem vode, ki je manjši od 50.000 m^3 na leto.

(5) Višina plačila za vodno pravico iz prvega odstavka tega člena se za posamezno leto določi na način iz 199. č člena tega zakona, če gre za odvzem vode, ki je večji ali enak 50.000 m³ na leto.

(6) Za določitev načina plačila za vodno pravico iz tega člena se smiselno uporablja določba 199. c člena tega zakona.

199. f člen

(plačilo vodnega povračila v prehodnem obdobju)

(1) Pravna ali fizična oseba, ki na dan uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) rabi vodo, za katero je predpisana pridobitev vodne pravice in plačilo vodnega povračila, pa ji do uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13) ni bilo odmerjeno vodno povračilo, mora plačati vodno povračilo za čas dejanske rabe vode.

(2) Vodno povračilo se plača za čas dejanske rabe vode do podelitve vodne pravice v skladu s tem zakonom in predpisi, ki urejajo vodno povračilo.

(3) Vodno povračilo se plačuje za čas dejanske rabe vode, vendar ne za obdobje pred 1.januarjem 2008.

199. g člen

(podatki za izračun višine nadomestila za rabo vode, plačila za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj in vodnega povračila v prehodnem obdobju)

(1) Pravna ali fizična oseba iz prvega in drugega odstavka 199. b člena, iz prvega odstavka prejšnjega člena ter imetnik vodne pravice iz 199. e člena tega zakona mora poslati organu, ki odloča o plačilu nadomestila za rabo vode, o plačilu vodnega povračila v prehodnem obdobju oziroma plačilu za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj podatke potrebne za izračun nadomestila za rabo vode, plačila vodnega povračila oziroma plačila za vodno pravico, najkasneje v roku treh mesecev od uveljavitve Zakona o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. .../13).

(2) Če pravna ali fizična oseba oziroma imetnik vodne pravice iz prejšnjega odstavka, podatkov iz prejšnjega odstavka za posamezno leto nima ali jih ne posreduje, se za izračun nadomestila za rabo vode, plačila za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj oziroma vodnega povračila v prehodnem obdobju, uporabijo podatki o vodnih povračilih, zadnji znani podatki ali podatki iz poslovnih knjig zavezanca.

(3) Organ, ki odloča o plačilu nadomestila za rabo vode, plačilu za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj ali plačilu vodnega povračila v prehodnem obdobju, in ki izvaja nadzor nad izvajanjem teh plačil, ima, na podlagi zahteve, od upravljavca centralnega registra prebivalstva in upravljavca zbirk podatkov o pravnih osebah, pravico dobiti naslednje podatke: osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, državljanstvo, podatek o smrti in podatek o spremembah teh podatkov, oziroma naziv pravne osebe, naslov sedeža, matično številko pravne osebe, podatek o prenehanju in podatek o spremembah teh podatkov in davčno številko ter podatke o čistem prihodku, o letnih količinah podzemne vode, ki jo je zavezanec dal v promet.

(4) Organ, ki odloča o plačilu nadomestila za rabo vode, plačilu za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj ali plačilu vodnega povračila v prehodnem obdobju in ki izvaja nadzor nad izvajanjem teh plačil, pridobiva podatke iz drugega in tretjega odstavka tega člena za namen izračuna nadomestila za rabo vode, plačila za vodno pravico v primeru vodnih

dovoljenj oziroma plačila vodnega povračila v prehodnem obdobju in preverjanje posredovanih podatkov iz prvega odstavka tega člena.

(5) Nadomestilo za rabo vode, plačilo za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj in vodno povračilo v prehodnem obdobju pobira organ, ki opravlja naloge carinske službe v skladu s predpisi, ki urejajo carinsko službo.

(6) Za plačevanje, obračunavanje obresti, postopek prisilne izterjave, pravna sredstva, preverjanja posredovanih podatkov potrebnih za izračun plačil iz prejšnjega odstavka ali druga vprašanja v zvezi s pobiranjem plačil iz prejšnjega odstavka ter vprašanja stvarne ali krajevne pristojnosti, se uporabljajo predpisi, ki urejajo davčni postopek, in predpisi, ki urejajo carinsko službo.

(7) Zavezanec za plačilo nadomestila za rabo vode, plačila za vodno pravico v primeru vodnih dovoljenj oziroma vodnega povračila pravico v prehodnem obdobju, izvajajo finančne transakcije v zvezi s plačevanjem v skladu s predpisi, ki urejajo plačevanje obveznih dajatev.«.

2. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III.OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S tem zakonom se dopolni zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrL-A, 41/04-ZVO-1, 57/08 in 57/12) tako, da se za 199. členom dodajo novi 199. a do 199. g člen skladno s cilji zakona kot sledi:

199(1). a člen

Namen te določbe je omogočiti obstoječim uporabnikom vode podelitev koncesije brez javnega razpisa. V bistvu gre za podaljšanje prehodnega obdobja določenega s 199. členom z zakonom za tri mesece od uveljavitve zakona. Ta člen se nanaša le na tiste, ki pobude do uveljavitve tega zakona še niso podali.

Naslovniki te določbe so glede na vrsto rabe uporabniki vode za:

- proizvodnjo pijač,
- potrebe kopališč, ogrevanje in podobno, če se rabi termalna, termomineralna ali mineralna voda,

Naslovniki te določbe niso:

- uporabniki vode za hidroelektrarne večje od 10 MW in
- uporabniki naplavin, ker so bile vse koncesijske pogodbe že podpisane.

S členom se ureja razmerja kot dopolnilen prehodni režim.

Kadar pobuda še ni bila podana na ministrstvo in gre za proizvodnjo pijač, potrebe kopališč, ogrevanje in podobno, kadar se rabi mineralna, termalna ali termomineralna voda lahko pravna ali fizična oseba vloži v treh mesecih vlogo za podelitev koncesije. S tem je podaljšan rok za podajo pobude, ki se izteče v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Vlagateljem, ki so podali pobudo pred uveljavitvijo tega zakona, ni potrebno še enkrat podati pobude. Vlog za obstoječe hidroelektrarne in naplavine ni in so že podeljene, zato se jih s temi prehodnimi določbami ne rešuje.

199(2). a člen

S tem odstavkom se definira vsebina pobude.

199(3). a člen

Vloge za izdajo koncesije ter pobude za izdajo koncesijskega akta za rabo vode iz prvega odstavka tega člena, vložene do 1. julija 2013 se štejejo za pobude v skladu s prvim odstavkom tega člena.

Po tej noveli se štejejo vloge za vložene če so uporabniki, ki so vodo uporabljali v letu 2002 ali vse do uveljavitve tega zakona in so že podali pobudo (pa je bila prepozna po sedaj veljavnem 199. členu zakona o vodah) do uveljavitve te novele in vodo uporabljajo tudi sedaj.

Tudi vse ostale vloge za koncesijo, ki so prispele do 1. julija 2013 se bodo podelile brez javnega razpisa. S tem želi zakonodajalec preprečiti špekulativno vlaganje pobud do uveljavitve tega zakona.

199(4). a člen

Pobude za podelitev koncesije za rabo vode, podane na podlagi 21. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93 in 1/96), se štejejo za vloge za rabo vode po tem zakonu in se podelijo brez javnega razpisa, če se voda že rabi. Vloge ni potrebno ponovno vlagati.

199(5). a člen

Za vse zgoraj naštetih primere vlada podeli koncesijo brez javnega razpisa v skladu z določbami tega zakona. V javnem interesu je "legalizacija" prepoznanih vlog po sedaj veljavnem zakonu o vodah.

199(6). a člen

Če je za pridobitev vodne pravice iz prejšnjega odstavka tega člena vloženi več vlog na istem vodonosniku ali viru ali so soodvisni, vlada pri podelitvi vodne pravice upošteva skladnost obstoječe rabe vode s cilji upravljanja voda, načrtom upravljanja voda, razpoložljivost vodnega telesa in prednostno oskrbo s pitno vodo ter zadnjo količino rabljene vode v letu pred uveljavitvijo tega zakona. S tem smo omejili količine rabe vode glede na sedanje potrebe. Vlada bo kriterije upoštevala tako, da bo:

- soodvisnost upoštevala tako, da bo v koncesijskem aktu upoštevala pri odločanju o količini rabe vode tako količino, da bo maksimalna količina dopustne rabe vode največ taka, ki se je rabila v letu pred uveljavitvijo te novele,
- bodo v koncesijskem aktu določeni tudi pogoji rabe,
- legalizirala sedanjo rabo vode.

199(7). a člen

Inšpektor, pristojen za vode, prepove uporabo objekta in naprave, s katerima se izvaja raba vode, če pravna ali fizična oseba iz prvega odstavka tega člena ne poda pobude v predpisanem roku. S tem ima inšpektor možnost, da na terenu zahteva samo vložitev vloge, ob tem pa ne prepove uporabo objekta. Uporaba objekta se prepove, kadar oseba ne vložijo vloge v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

199(8). a člen

Prepoved uporabe objekta in naprave se ne izreče, če gre za objekt ali napravo, kjer se voda uporablja tudi za oskrbo s pitno vodo ali ogrevanje eno ali večstanovanjske stavbe.

199(9). a člen

Vlada mora sprejeti koncesijske akte najkasneje v enem letu po uveljavitvi do konca leta 2014. Ta rok je zapisan na zahtevo Računskega sodišča in je določen tudi v odgovoru na odzivno poročilo Računskemu sodišču Republike Slovenije na podlagi revizijskega poročila št. 3260-1/2011.

199(10). a člen

Imetnikom vodnih pravic, ki so pridobili koncesijo brez javnega razpisa na podlagi 199. člena zakona o vodah in tega člena zakona, se plačilo za vodno pravico spremeni s spremembo koncesijske pogodbe ob določitvi višine plačila za vodno pravico na podlagi okoljskih stroškov in stroškov vira ob upoštevanju ekonomske analize skladno s predpisom, s katerim je sprejet načrt upravljanja voda. Do takrat pa je plačilo za vodno pravico za vse zavezance iz tega zakona enako kot je določeno z izračunom nadomestila iz 199.č in 199. d člena tega zakona. Spremeni se šele ob določitvi nove višine plačila za vodno pravico na podlagi okoljskih stroškov in stroškov vira ob izdelavi ekonomske analize skladno s predpisom, s katerim je sprejet načrt upravljanja voda. To pomeni, da bodo zavezanci do sprejetja predpisa, s katerim je sprejet načrt upravljanja z vodami, natančno vedele kakšne obveznosti imajo do države. Šele z javno obravnavo načrta upravljanja z vodami in kasnejšim sprejemom predpisa se na novo določi način plačevanja za vodno pravico. Država mora vsakih šest let na novo določati cene vode ob upoštevanju povračila stroškov za ukrepe države na področju upravljanja z vodami in na podlagi okoljskih stroškov in stroškov vira.

199.b člen

Nadomestilo je plačilo za rabo vode za čas, ko se raba vode ni plačevala. Vodna pravica lahko nastopa v dveh oblikah in sicer kot koncesija ali vodno dovoljenje.

Nadomestilo za rabo vode se plačuje ne glede na obliko vodne pravice.

Pravna ali fizična oseba, ki je rabila vodo za katero je predpisana pridobitev vodne pravice za:

- proizvodnjo pijač ali
- potrebe kopališč, ogrevanje, in podobno, če se rabi mineralna, termalna ali termomineralna voda, pa ji vodna pravica ni bila podeljena oziroma ji ni bilo odmerjeno plačilo za vodno pravico, mora plačati nadomestilo za rabo vode (v nadaljnjem besedilu: nadomestilo za rabo vode).

Nadomestilo za rabo vode se plača za čas dejanske rabe vode do prvega plačila za vodno pravico. To pomeni, da se v vodnem dovoljenju oziroma v koncesijski pogodbi določi kdaj se začne plačevati za vodno pravico. Za obdobje med 1. januarjem 2005 oziroma dejansko rabo vode in do roka, s katerim se začne plačevati plačilo za vodno pravico, se plačuje nadomestilo.

Ker bi se lahko zgodilo, da bi bila nadomestila drugače izračunana kot plačilo za vodno pravico, bosta tako plačilo za vodno pravico in nadomestilo računana na enak način. To pomeni, da bodo družbe do sprejetja predpisa, s katerim je sprejet načrt upravljanja z vodami, natančno vedele kakšne obveznosti imajo do države. Šele z javno obravnavo načrta upravljanja z vodami in kasnejšim sprejemom predpisa se na novo določi način plačevanja za vodno pravico.

199. c člen

O plačilu nadomestila za rabo vode odloči ARSO z odločbo v primeru, da gre za pridobitev vodne pravice z vodnim dovoljenjem, v primeru koncesije pa Vlada Republike Slovenije. Možno je tudi obročno plačilo do največ 30 let. V tem primeru se obračunajo referenčne obresti na skupno vrednost nadomestila, ki veljajo 1. junija 2013.

Če se nadomestilo za rabo vode plača v enkratnem znesku, obveznost plačila nadomestila za rabo vode nastopi v 60 dneh od dokončnosti odločbe oziroma sklenitve koncesijske pogodbe o plačilu nadomestila vendar najkasneje do 31.decembra v letu v katerem je odločba postala dokončna oziroma je bila podpisana koncesijska pogodba,.

Če se nadomestilo za rabo vode plačuje obročno, zapade obveznost za plačilo posameznega obroka do 31.decembra v letu, v katerem je treba plačati posamezen obrok nadomestila za rabo vode.

Prihodki od plačila nadomestila za rabo vode so prihodek sklada za vode iz 162. člena zakona o vodah.

Nadomestilo za rabo vode se plačuje na podračune, določene s predpisom, ki ureja podračune in način plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov.

Za nepravočasno plačano nadomestilo za rabo vode je treba plačati zakonske zamudne obresti.

Imetnikom vodnih pravic na podlagi 199. člena zakona o vodah, ki so plačali plačilo za vodno pravico v znesku, ki je višji od plačila nadomestila za rabo vode, na podlagi tega zakona, se morebitno preplačilo upošteva kot dobropis pri plačilu za vodno pravico. Dobropisi se upoštevajo do določitve višine plačila za vodno pravico na podlagi okoljskih stroškov in stroškov vira ob upoštevanju ekonomske analize iz načrta upravljanja voda.

199.č člen

Določa se način izračuna višine nadomestila za rabo vode za proizvodnjo pijač.

199.d člen

Določa se način izračuna višine nadomestila za rabo vode za izračun višine nadomestila za rabo vode za potrebe kopališč, ogrevanje in podobno, če se rabi mineralna, termalna ali termomineralna voda.

199.e člen

Zakon o dopolnitvah Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 57/12) je predvidel prehod iz koncesij na vodna dovoljenja za rabo vode za proizvodnjo pijač iz vodnega dovoljenja. S tem členom se določa način obračuna za vodno pravico, kadar se podeli z vodnim dovoljenjem za obdobje od podelitve vodne pravice do določitve višine plačila za vodno pravico na podlagi okoljskih stroškov in stroškov vira ob upoštevanju ekonomske analize iz načrta upravljanja voda.

Ločimo dva načina obračuna in sicer obračun za tiste, kjer je odvzem vode iz vodovoda večji ali enak 50.000 m³ na letno in način obračuna za vse tiste, kjer je odvzem vode iz vodovoda manjši od 50.000 m³

Za določitev načina plačila za vodno pravico ter obveznosti posredovanja podatkov se smiselno uporabljata določbi 199. c člena tega zakona.

199.f člen

Določa se način plačila vodnega povračila za pravne in fizične osebe, ki so rabili vodo brez plačila vodnega povračila. Vodno povračilo se plačuje za čas dejanske rabe vode, vendar ne za obdobje pred 1.januarjem 2008.

199.g člen

Člen določa v kakšnem roku mora oseba predložiti podatke. Člen določa tudi način pridobivanja podatkov in nadzor nad izvajanjem plačil oziroma nad pravilnostjo posredovanih podatkov. Zaveznaci morajo posredovati podatke najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Organ, ki odloča o plačilu nadomestila za rabo vode in ki izvaja nadzor nad izvajanjem teh plačil, pridobiva podatke za namen izračuna nadomestila za rabo vode in preverjanje posredovanih podatkov iz prvega odstavka tega člena.

K 2. členu

Določa se, da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV.BESEDILLO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V.PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Zakon o dopolnitvah Zakona o vodah naj Državni zbor RS obravnava skrajšanem postopku. Gre za določitev ureditve kot posledice odprave nesorazmerij pri plačevanju uporabe vode in novela ne predstavlja drugih bistvenih posegov v veljavno ureditev tega področja. Zaradi navedegega tj. vsebinske enovitosti obravnavane materije, čimprejšnjih finančnih prilivov iz tega naslova v državni proračun in dejstvo, da gre za manj obsežno in enovito dopolnitev veljavnega zakona o vodah se predlaga sprejem zakona po skrajšanem postopku.

VI.PRILOGE

/